

[Norup.]

nu at ofre megen tid og mange kræfter på at lade udarbejde et nyt forslag, som ikke har fornøden saglig begrundelse og ikke har nogen som helst politisk mulighed for at blive gennemført.

Den højtærede forsvarsminister har klart taget stilling til visse principper og tanker i forslaget. Jeg kan ganske slutte mig til den højtærede forsvarsministers udtalelser og skal derfor kun komme med en ganske enkelt bemærkning, men til gengæld en bemærkning til en af de fundamentale ideer i forslaget. Dette at lade mandskabet rekrutere udelukkende på frivillig basis er ganske uigennemførligt i praksis; det ved man, hvis man kender noget som helst til ungdommens indstilling til begrebet frivillig soldatertjeneste. Som eksempel herpå kan jeg fra praktisk tjeneste nævne, at ved en af landets batailloner på ca. 500 mand, der skal hjemsendes den 25. april i år, har der til frivillig tjeneste som mather, det vil netop sige fast mandskab, til en begyndelsesløn på laveste sats, 400 kr. pr. måned for en ugift under 30 år, kun meldt sig 5 mand. Dette viser efter min mening, at mulighederne for at rekrutere ad denne vej ikke er tilstede. På nuværende tidspunkt har jeg ikke yderligere at bemærke.

Johs. Christiansen: Jeg tror, der er adskillige, der blev ligesom lidt forbløffede over fremsættelsen af det foreliggende forslag. Det er jo, som ærede medlemmer allerede har gjort opmærksom på, kun 7—8 måneder siden, at der gennemførtes en ny forsvarsordning, og sådan set havde det vel været lige så naturligt, om man var kommet med forslaget dengang. For os herinde, der har retsforbundet med samt dets indre brydninger i udenrigske og forsvarspolitiske anliggender på nært hold, er forslaget ikke slet så overraskende. Når partiet, som tilfældet faktisk er, har stået delt i tre grupper: Atlantpagttilhængere, Atlantpagtmodstandere plus en gruppe, der har forholdt sig neutral, så måtte der formentlig en vis tid til, inden man fandt frem til det indbyrdes kompromis, som kunne forene alle. Et sådant kompromis må forslaget her vel formenes at skulle udtrykke, siden alle 12 medlemmer af rigsdagsgruppen har sat deres navne under det.

Tanken i forslaget, at søge værnetvangen afløst af frivillighed, er langt fra ny. Det er nu mere end 30 år siden, mit parti rejste dette spørgsmål, og allerede få måneder efter ministerskiftet i 1929 fremsatte den daværende indenrigsminister, det nuvæ-

rende ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, forslag til lov om frivillig indtægning af mandskab. Forslaget vedtoges i folketinget med de radikales og socialdemokratiets stemmer, men strandede på det daværende flertal af venstre og konservative i lands-tinget. Det er imidlertid værd at lægge mærke til, at udviklingen ikke mindst i de sidste 5—6 år har vist frem mod frivillighedsprincippet. Under forsvarsdebatten sidste sommer havde jeg lejlighed til at påvise dette. Jeg tror, at jeg dengang anførte den engelske militærforfatter Liddell Hart, der i sin bog om Vestens forsvar i høj grad beskæftiger sig med tanken om frivilligt mandskab. Det vil sikkert også erindres, at det radikale venstre i den betænkning, som afgaves, tilrådede en ordning, hvorved selve frivillighedsprincippet blev skudt mest muligt i forgrunden. En videre udbygning af den tanke er derfor for os ingenlunde fremmed, og jeg behøver næppe at gøre opmærksom på, at vi principielt er indstillet på at søge frivilligheden fremmet mest muligt. Det gav vi tilkendte i forsvarskommissionen og senere igen i forbindelse med indførelse af en mathordning såvel for hæren som for luftvåbnet. Jeg vil også gerne sige til den højtærede minister og til det militærpolitiske flertal iøvrigt, at når man, som sket er, har accepteret den nævnte udbygning af mathordningen, så har ministeren og flertallet med ham vel i virkeligheden også anerkendt berettigelsen af den udvikling, som jeg her har peget på. Om selve princippet kan der næppe blive nogen uoverensstemmelse mellem retsforbundet og os.

Der er derimod en anden ting, jeg må have lov til at fremføre. Det er spørgsmålet om, hvilke konsekvenser det stillede forslag indebærer for de ærede medlemmer af retsforbundet, der hidtil har bekendt sig som tilhængere af landets nye udenrigspolitik. I henhold til de beslutninger, som tid efter anden er truffet af NATO-starterne, har Danmark forpligtet sig til at indkalde rundt regnet 20 000 værnepligtige årlig til hæren og at give disse en 18 måneders tjenestetid og en omfattende militær uddannelse, en så omfattende uddannelse, at danske styrker af en eller anden størrelsesorden kan findes værdige til at indgå som led i det vesteuropæiske forsvar. Vi har på det bestemteste modsat os alt dette, men sådan er stillingen nu engang, og på baggrund af den må vi se retsforbundets forslag og spørge: Hvordan vurderer partiet selv de praktiske konsekvenser heraf? Det er mig ikke muligt at